

[Tove Jørgensen.]

klare sig igennem uden alt for store problemer med de almindelige leveomkostninger.

Fru Karen Thurøe Hansen siger, det er lapperier. Det er rigtigt, at forslaget gennemførelse ikke løser problemerne, men det havde dog været lykkeligt, om man kunne skaffe et flertal her i tinget for det.

Jeg er enig med fru Ebba Strange i, at dette forslag på 1,6 mia kr. ikke vælter økonomien, og jeg undrer mig ligesom hr. Tyroll over, at man kan jasse et forslag om førtidspension igennem på et tidspunkt, hvor vi har meget, meget kort tid, og hvor det slet ikke kan få den omfattende behandling i udvalget, som det egentlig burde have, men ikke vil medvirke til en så rimelig og beskedent forhøjelse af pensionerne, som der her er tale om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbehandling om forbedrede børnetilskud [af Tove Jørgensen m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 45. Fremsat 12/4 77).

Forslaget sættes til forhandling.

Socialministeren (Eva Gredal):

Indledningsvis vil jeg gerne bemærke, at jeg er uvilligt stemt over for forslag om øget støtte til grupper af enlige forsørgere, for hvem forsørgerbyrden over ét eller flere børn kan føles særlig tyngende. På den anden side er jeg uenig med forslagsstillerne i, at dette bør ske ved på nuværende tidspunkt at ændre børnetilskudsloven og indføre et nyt børnetilskud svarende til en moders normalbidrag.

For det første er jeg ikke sikker på, at en udbygning med et yderligere specialtilskud ud over de nuværende fire former for børnetil-

skud efter børnetilskudsloven er en administrativt heldig løsning. Men for det andet – og det er nok så væsentligt – forekommer forslaget mig ikke umiddelbart at være foreneligt med børnetilskudslovens forudsætninger. I forslagens bemærkninger er det anført, at summen af det forhøjede børnetilskud, det ekstra børnetilskud og et beløb svarende til en faders normalbidrag forudsættes suppleret af den enlige kvindelige forsørger med et beløb svarende til 2/5 af normalbidraget. Jeg vil godt slå fast, at dette ikke er en forudsætning, som er indbygget i loven. Børnetilskuddet er det offentlige tilskud til forældrene til barnets forsørgelse, og det udbetales jo ikke til forældrene eller til den af dem, der har fået forældremyndigheden, blot fordi de har fået et barn. Det forhøjede børnetilskud til den enlige forsørger er derfor allerede et tilskud til dækning af den del af forsørgelsesudgiften, der påhviler den pågældende, og det svarer i størrelse til 2/5 af normalbidraget, der udgør moderens andel. Herudover udbetales der så et ekstra børnetilskud til den enlige forsørger.

For det tredje vil jeg gerne minde om, at den børnekommission, som jeg har nedsat til overvejelse af samfundets forpligtelse over for barnet i årene før skolealderen, bl. a. er blevet anmodet om at vurdere den økonomiske situation for børnefamilier og herunder også tage stilling til behovet for økonomiske ydelser sammenholdt med andre former for ydelser til børn. Økonomiske ordninger til fordel for familier med børn er jo ikke ensbetydende med børnetilskud, og det er derfor vigtigt, at spørgsmål om børnetilskud, både de generelle og de specielle, bliver belyst i en større sammenhæng, før der træffes beslutning om at indføre nye former for børnetilskud.

DKP bør derfor efter min opfattelse slå koldt vand i blodet og foreløbig afvente børnekommissionens undersøgelser og forslag om, hvor og hvordan der efter en samlet vurdering af børnefamiliernes økonomiske forhold bedst kan sættes ind på det familiepolitiske område.

Taanquist (S):

Forslagsstillerne ønsker indført et nyt børnetilskud, som skal udbetales til den enlige forsørger, der ikke har mulighed for at supplere børnetilskud og børnebidrag med en erhvervsindtægt. I bemærkningerne til forslaget foresøger man ved eksempler at påvise, at der, til

[Taanquist.]

trods for at der udbetales det samme beløb til to forskellige kategorier af enlige forsørgere, alligevel opstår en uretfærdighed over for den ene. Det er vanskeligt at se, om der er tale om teoretiske konstruktioner, eller om der virkelig er tale om problemer med nogen udbredelse. Hermed være ikke sagt, at problemet ikke skal løses, selv om det kun drejer sig om enkelte tilfælde, men i så fald ville der være en enklere mulighed efter en anden bestemmelse.

Det grundlæggende i lovgivningen er, at det beløb, der er nævnt i bemærkningerne på for tiden 8.320 kr., er det beløb, der er fastlagt som dels det offentliges og dels en eventuel tidligere ægtefælles tilskud til forsørgelse af et barn af en enlig forsørger, og det vil være meget betænkeligt ikke mindst af administrative grunde at graduere det efter, om der er en erhvervs mulighed eller ej.

De i bemærkningerne nævnte eksempler kan være vanskelige at gennemskue, og der forekommer da også en enkelt fejl i bemærkningerne. Der står i begge eksemplerne, at det ekstra børnetilskud, der udbetales, udbetales pr. barn, og det er jo ikke rigtigt, for det udbetales kun én gang, uanset hvor mange børn der er. Det skal man måske ikke hænge sig i, men det gør det ikke lettere at vurdere forslaget, når den slags forekommer.

Vi kan altså ikke medvirke til forslaget gennemførelse.

Jørgen Junior (FP):

Hvis éns indstilling er, at man skal forsøge at gøre hele den sociale forvaltning så indviklet som muligt, at man skal have så mange regler som muligt, og at man skal have ansat så mange mennesker som muligt til at administrere så indviklede bestemmelser som muligt, så tror jeg egentlig, at forslagsstillerne må sætte socialdemokratiet i lidt af en kattepine, når man har stort set den samme målsætning, for så er dette forslag sikkert meget rimeligt. Med vores indstilling til tilskudsordninger, til mangel på ansvar, til at overadministrere, til overformynderi er det klart, vi må sige nej til dette forslag. Jeg vil indrømme, at jeg synes, forslaget passer meget godt for en socialdemokrat. En enkelt ting burde DKP nok fremover i sine forslag forsøge at få med, for ellers kan man blive kritiseret, selv om vi under alle omstændigheder ville have sagt nej, og det er en økonomisk konsekvensberegning. Det havde set

så pænt ud, for det her kan ikke koste ret meget. Ud fra det synspunkt kunne socialdemokratiet sikkert vanskeligere have sagt nej, for det ville sikkert kunne give beskæftigelse til nogle mennesker også at finde ud af det her. Det er jo dog ellers normalt god socialdemokratisk tankegang. Fra fremskridtspartiets side: naturligvis klart nej.

Henrik Toft (V):

Også dette forslag drejer sig jo om en forøgelse af offentlige ydelser, og der kan bestemt sættes et stort spørgsmålstegn ved forslaget hensigt og rimelighed. Der skulle jo helst være en fordel for den selverhvervende kvinde ved det arbejde, som hun påtager sig, også de besværligheder, hun i den forbindelse får med pasningen af sit barn eller sine børn, og derfor kan venstre ikke gå ind for dette forslag. Men vi afventer med interesse et udspil fra ministeren, når børnekommissionen har afsluttet sit arbejde.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det konservative folkeparti kan ikke medvirke til dette beslutningsforslag fra kommunisterne. Der er opstillet et par eksempler i bemærkningerne til forslaget, hvor to kvinder får nøjagtig det samme i tilskud, men med den forskel, at den ene er selverhvervende og den anden er hjemmegående, hvad der dog også må tages i betragtning, når man skal se på tilskuddene. I øvrigt mener jeg som den foregående taler, at vi skal vente, til børnekommissionens arbejde er færdigt. Vi kan ikke medvirke.

Ebba Strange (SF):

Jeg betragter egentlig dette forslag som et billede på og et udtryk for den ærlig talt temmelig fortvivlende situation, masser af kvinder i dette land befinder sig i, ikke mindst kvinder lidt op i årene, der aldrig har haft lejlighed til at få nogen uddannelse, kvinder, der har trukket det hårde læs gennem alle deres år, og som så sidder tilbage og er ude af stand til at klare et job, også fordi de lever i et samfund, der er ude af stand til at skaffe dem et job og en uddannelse.

Jeg betragter forslaget som et billede på den situation, vi nationaløkonomisk og beskæftigelsesmæssigt er havnet i i Danmark, hvor vi med en arbejdsløshed på næsten 170.000 især rammer de svage grupper. Vi har tidligere talt om

[Ebba Strange.]

ungdomsarbejdsløshed herinde, men vi har talt meget lidt om kvindearbejdsløshed, selv om det har været nævnt. Kvindearbejdsløsheden er imidlertid væsentlig større end gennemsnitsarbejdsløsheden i det hele taget, og hvem er det, der først og fremmest bliver ramt af den? Det er de ufaglærte kvinder, de uuddannede kvinder. Samtidig med at vi ikke kan skaffe arbejde til folk i dette land – vi vil altså heller ikke genansætte dem i daginstitutionerne – skaffer vi dem heller ikke ordentlige uddannelses tilbud, og vi har, med alle de erfaringer vi indtil nu i det sidste år har fået med bistandsloven, også en erfaring for, at man rundt om i kommunerne er blevet meget mere tilbageholdende med at give omskolingstilbud og revalideringstilbud. Det rammer også netop denne gruppe kvinder, som dette forslag handler om.

Jeg er ikke forslagsstiller, så jeg ved ikke, om det er i denne belysning forslaget skal ses, men det er i hvert fald den, jeg har lyst til at give det. Jeg er nemlig egentlig enig i, at vi ikke har brug for flere forskellige slags børnetilskud, det er såmænd nok, at vi i forvejen har det normale, det forhøjede, det ekstra og det særlige. Hvis vi nu skulle have et særligt særligt også, hvad er det så, vi gør? Vi forsøger at lappe på noget, og jeg mener, det er andre steder, vi skal lappe. Hvis det samfund, vi lever i, ikke kan skaffe folk arbejde, ikke kan skaffe dem uddannelse og sætter ikke mindst den gruppe, jeg har nævnt, i en fortvivlet situation, så har vi én eneste forpligtelse, og det er at give dem noget ordentligt at leve af. Det er de kvinder, der skal have noget ordentligt at leve af, de skal have en ordentlig indkomst. Jeg tror også, vi kunne enes med Danmarks kommunistiske parti om, at intet menneske i dette land, uanset hvordan det så i øvrigt er stillet, må få mindre i underhold og i hjælp end det, der svarer til en dagpengesats, det, der svarer til en arbejdsledsøshedsunderstøttelse.

Det er indstillingen fra socialistisk folkepartis side, og hvis vi fik det gennemført, kunne vi også spare yderligere særlige særlige børnetilskud. Jeg er interesseret i, at lovforslaget er kommet frem, fordi jeg godt selv vil have nogle flere tal på dette for at få at vide, hvor mange mennesker det drejer sig om, og hvordan man eventuelt kunne klare problemet. Når nu socialministeren siger, at vi skal afvente børnekommissionen, er jeg lige ved at sige, at

jeg snart er træt af at afvente kommissioner i dette hus, for børnekommissionen kan jo sidde i adskillige år og arbejde, og imens er der mennesker, der lider nød, så derfor kan vi ikke bare afvente den. Jeg vil gerne være med til at se på, hvordan vi kan lette situationen for de mennesker, som forslaget handler om, men jeg er altså ikke umiddelbart sikker på, at det skal ske i form af en helt ny slags børnetilskud.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tove Jørgensen) (DKP):

Med dette forslag er der i virkeligheden kun tale om at bøde på en åbenbar urimelighed i lovgivningen, og jeg skal derfor beklage, at der ikke kan skaffes flertal for det i tinget.

Som den eneste gruppe i dette samfund modtager enkepensionister, der modtager enkepension efter enkepensionslovens § 1, stk. 2, ikke børnetilskud på linje med ægtefæller med en indtægt på under 110.000 kr. og med kvinder, der har erhverv, men er fraskilt fra en pensionist. Det drejer sig ofte om fraskilte kvinder, der ikke har kunnet placeres på arbejdsmarkedet, måske fordi skilsmissen kom i stand efter mange år som hjemmegående. Den gruppe, der drejer sig om, har endvidere mindreårige børn, som altså skal friste tilværelsen for noget, der må betragtes som værende under eksistensminimum.

Jeg kan nævne et eksempel: hvis en invalidepensionist lever papirløst sammen med barnets fader, modtager vedkommende forhøjet børnetilskud. Der er ikke, som hr. Taanquist måske mente, tale om en teoretisk konstruktion, der er virkelig tale om kvinder, der må friste tilværelsen på noget, der er under eksistensminimum.

Hr. Taanquist havde ret i, at der er tale om en fejl i trykningen af lovforslaget, og jeg har også gjort opmærksom på det. Det er rigtigt, at de 1.940 kr., der er i beregningen, er et engangtillæg, uanset hvor mange børn man har. Det vil sige, at den beregning, der er lavet, svarer til, at der pr. barn er et beløb på under 8.000 kr. om året, hvormed alle udgifter til et barn skal klares. Det er ganske urimelige vilkår at byde mennesker, og det kan som sagt være tilfældet for enlige kvinder med skolesøgende børn.

Jeg kan som et andet eksempel nævne en enlig kvinde på 51 år med 3 skolesøgende børn, der altså skal klare sig for dette beløb.

[Tove Jørgensen.]

Det gør vi, samtidig med at vi giver alle andre grupper i samfundet med en indtægt under de nævnte 110.000 kr., tilskud ud over det, de selv tjener til deres børn. De eneste, vi ikke engang under det beløb, som vi selv har regnet ud som eksistensminimum, nemlig normalbidraget, er de enlige kvinder, der kun har deres enkepension at leve af. Det finder vi i hvert fald er ganske urimeligt, og vi er ikke enige med socialministeren i, at det kan afvente resultatet af børnekommissionens arbejde. Det er et problem, der bør løses nu.

Hr. Jørgen Junior nævnte, at der burde have været nogle økonomiske konsekvensberegninger, og det havde vi også gerne ønsket, men som sagt er det meget korte tidsfrister, vi arbejder med for øjeblikket, og det, vi fandt var væsentligst, var, at man fik forslaget fremsat og problemerne trukket frem i lyset. Jeg kan meget beklage, at hr. Jørgen Junior i øvrigt ikke vil være med til hjælpe en af de allerallersvageste grupper i samfundet.

Jeg er enig med fru Ebba Strange i, at det er et problem, der især rammer kvinder, der har været hjemmegående, og som ikke kan placeres på arbejdsmarkedet bl.a. på grund af den meget alvorlige arbejdsløshedssituation.

Jeg kan også være enig i, at der måske ikke er brug for flere særlige børnetilskud, og at det er helt andre løsninger, der skulle til, men det, der egentlig er tale om nu, er at udbedre nogle meget ringe vilkår for enkepensionisterne og lappe et åbenbart hul, der er i loven. Jeg skal derfor endnu en gang beklage, at det ikke kunne lykkes at frembringe et flertal for det her i tinget.

Jørgen Junior (FP):

Jeg vil blot sige til fru Tove Jørgensen, at vi meget gerne vil være med til at hjælpe svage samfundsgrupper, og jeg er ikke i tvivl om, at dette er en af de grupper. Ud fra det synspunkt synes jeg også, det passede meget godt i den socialdemokratiske tankegang at føje et nyt ekstra-ekstraskud på stammen. Det havde passet meget godt, men det er ikke vores måde at gøre det på. Vi mener, at disse sikkert korrekte, men alligevel ret fåtallige situationer kan virke en lille smule teoretiske. De skal ikke løses ved, at man laver nye, vanskelige, uforståelige love, som skal administreres af flere og flere mennesker. De skal i stedet for kunne

løses let, hurtigt og nemt ved, at der er et rigeligt rådighedsbeløb til stede til transbestemt hjælp, hurtig kontanthjælp. Der er ikke nogen som helst begrundelse for at forsøge at udbygge det fuldkommen forkvaklede system, vi allerede har på nuværende tidspunkt. Men jeg må da indrømme, man godt kan dele fru Tove Jørgensens forbavelse over, at socialdemokratiet ikke vil følge sin egen linje. For så er det nemlig, at de svage kommer ud dér, hvor de ikke kan bunde, fordi det hele skal indpasses i et reglement og de altså ikke kan hjælpes tilstrækkelig godt, hvis der ikke er et reglement. Lad mig sige det helt klart: naturligvis vil vi hjælpe dem, der virkelig har trang, men vi har ikke lyst til at tage medansvar for at blive ved at puste dette system op, som alligevel ikke fungerer tilstrækkelig godt på nuværende tidspunkt.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tove Jørgensen) (DKP):

Det, jeg kan undre mig over, er, at fremskridtspartiet, der ellers så ofte taler om at være realistiske og konsekvente, her udelukkende beskæftiger sig med, hvordan en udformning i en lov eventuelt ville være, og hvor mange snørkler der ville være på, i stedet for at beskæftige sig med det konkrete, der ligger i, at der altså er nogle mennesker i dette land, der skal leve for noget, der ligger under eksistensminimum, og ikke vil forsøge at løse de problemer, der er. Det er det, det drejer sig om. Vi har nogle beregninger af, hvad der er normalbidrag, og de er beregnet efter hvad der er minimum for overhovedet at føde og give et barn tøj. Det, vi altså byder de kvinder, der her er tale om, er noget, der ligger under det beløb. De skal altså friste tilværelsen for noget, der svarer til under 8.000 kr. om året pr. barn. Det er simpelt hen umuligt at eksistere for, og det er det, man burde have indset.

(Kort bemærkning).

Jørgen Junior (FP):

Det skal de muligvis under den nuværende socialdemokratisk inspirerede lovjungle. Det skal de ikke, hvis det stod til os, så skal de, der har brug for det, kunne få en hjælp, og de skal have den kvikt og hurtigt. Den nuværende lovgivning er jo også således, med de mange mennesker som er ansat i de sociale forvaltninger rundt omkring, at der ikke skul-

[Jørgen Junior.]

le være begrundelse for, at nogen skulle komme i den situation, som fru Tove Jørgensen her peger på kan være tilfældet. Det danske samfund bruger så mange penge på social for-
sorg, at det naturligvis er uanstændigt, hvis der er nogen, der mere eller mindre lever på sultegrænsen. Det er altså, fordi det ikke er planlagt godt nok, ikke er administreret godt nok, og fordi lovgivningen er for indviklet. Det vil vi være med til at se at få ændret. Men i øvrigt er der jo altså penge til rådighed, således at de mennesker, der virkelig har trang, kan få hjælp, og for vores skyld meget gerne, men vi vil ikke være med til at forøge den lovgivning, som vi ønsker at forenkle. Med vores indstilling til børnetilskudsordninger efter nugældende principper ville det efter min mening være helt forkert at gå ind på dette forslag, men samtidig er det da helt oplagt, at de, der virkelig er i trang, skal hjælpes. Der er da også muligheder for det nu, hvis man ville administrere det på en sådan måde, at de kunne blive hjulpet, men man skal absolut have regelkomplekser, vanskelige love, »særlig-særlig« osv., og det kan vi ikke gå med til.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Nu kender vi naturligvis fremskridtspartiets holdning til enkepension og invalidepension, og det er måske det, der er baggrunden for, at man er så uvilligt indstillet over for dette forslag. Det, der ligger i enkepensionen, er jo, at man ikke skal være henvist til at søge bistandshjælp, og det er det, hr. Jørgen Junior nu nævner, altså at enkepensionisterne skal gå op hver måned og bede om penge til deres børn, i stedet for at de får et beløb efter et retsprincip efter en beregning, der ligger på linje med normalbidraget. Det, vi vil sikre dem, er, at de i hvert fald får et beløb, der som minimum svarer til normalbidraget plus det beløb, som alle andre får i børnetilskud.

(Kort bemærkning).

Jørgen Junior (FP):

Vores indstilling til invalide- og enkepensionister gav sig udtryk under behandlingen af det foregående forslag, også fremsat af DKP, hvor vi gav tilslutning til en forhøjelse på 10 pct.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Orla Møller* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 13. maj 1977 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Boligudvalget har afgivet tillægsbetænkning over forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder. (Lovf. nr. L 133) og forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Lovf. nr. L 134). Eksemplarer er omdelt.

Undervisningsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om Den Grafiske Højskole. (Lovf. nr. L 75). Eksemplarer er omdelt.

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet betænkning over forslag til lov om DSB. (Lovf. nr. L 65). Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 12. maj, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Omlægning af byggegodtgørelse, momsrefusion til kommunerne m. v.).

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Ophævelse af godtgørelse for merværdiafgift m. m.).

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om fremtiden »Jylland«s fremtid [af Honoré m. fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om selskabers oplysningspligt [af Wilhelm m. fl.].

Mødet hævet kl. 20.26.

5) *Forespørgsel til statsministeren af Ninn-Hansen m. fl.*